

A kurzus megnevezése: *Szubjektív idealizmus*

A kurzus megnevezése angolul: *Subjective Idealism*

A kurzus előadója: Kodaj Dániel

Oktatás célja:

A filozófiában „idealizmus” alatt olyan nézeteket szokás érteni, melyek szerint a valóság metafizikai alapja az elménk, vagy valamilyen, kizárólag az elménk által megismerhető (és a pusztán anyagi tárgyakkal magasabb rendű) struktúra. A filozófiatörténetből ismerős lehet Kant transzcendentális idealizmusa, illetve Hegel és Schelling objektív idealizmusa. A kurzus tárgya a történetileg leginkább Berkeley és Leibniz nevéhez köthető – de a buddhista filozófiában is felbukkanó – szubjektív idealizmus, melynek hívei szerint a fizikai világ pusztán illúzió, és fundamentális értelemben csak tudatok léteznek.

A szubjektív idealizmus születése óta töretlenül népszerűtlen, és a filozófusok szinte egyöntetű véleménye szerint egyértelműen hamis. A kurzus célja e tévképzet eloszlatása. Amellett fogok érvelni, hogy a szubjektív idealizmus tökéletesen koherens, cáfolatlan nézetrendszer, ami mellett legalább olyan jó érvek szólnak, mint a standard realista világkép mellett. Nemcsak, hogy nincs jó érv ellene (azon kívül, hogy kontraintutív), a szubjektív idealizmus humanista, moralitás-központú és a modern tudomány okozta varázstalanítást semlegesítő világképet kínál, mely különösen jól harmonizál a teizmus egyfajta (sajnos eretnek) változatával.

A szubjektív idealizmus történeti formáinak áttekintése után a kurzus sorra veszi a kortárs analitikus filozófiában található pro és kontra érveket, és összeköti őket a kortárs episztemológiával és tudományfilozófiával.

Kurzus-honlap: elte.dkodaj.net

Tematika

1. Buddhista idealizmus
2. Berkeley idealizmusa (1)
3. Berkeley idealizmusa (2)
4. Leibniz idealizmusa
5. A regresszus-érv (Howard Robinson)
6. Hegel és az erők
7. A téridő idealitása (John Foster)
8. Idealista igazságalkotók
9. Direkt realizmus
10. Tudományos antirealizmus
11. Idealizmus és teizmus
12. A szolipszizmus réme
13. Idealizmus és modern fizika

Számonkérési és értékelési rendszere:

3 db. 500 szavas évközi beadandó, melyek valamelyik olvasmányt elemzik. Filozófia MA-soknak: ugyanez + házidolgozat (2000 szó). Határidő: (a) évközi beadandók: az adott olvasmányhoz tartozó óra előtti nap, (b) házidolgozat: január 15.

Kötelező irodalom:

Ld. a kurzus-honlapot.

Ajánlott irodalom:

Joshua Farris & Benedikt Göcke (szerk.): *The Routledge Handbook of Idealism and Immaterialism*. Routledge.